

Cieszyński
Almanach
Pedagogiczny

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3674

50^Q lat
Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

Cieszyński Almanach Pedagogiczny

Tom 4

Nauczyciel wartością w edukacji

pod redakcją naukową
Urszuli Szuścik

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2018

Redaktor serii: Publikacje Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji

Urszula Szuścik

Recenzent

Anna Boguszewska

Rada Programowa

Radomira Burkovičová, Pavol Dancák, Bożena Grzeszkiewicz, Bronislava Kasačová,
Wiesława Korzeniowska, Tadeusz Lewowicki, Hana Lukašova, Elżbieta Marek, Robert Mrózek,
Katarzyna Olbrycht, Andrzej Slodička, Monika Slodičkova, Bogusław Śliwerski
Mirosława Zalewska-Pawlak

Rada Redakcyjna

Małgorzata Bortliczek, Zenon Gajdzica, Barbara Grabowska, Andrzej Kasperek, Izabela Łuc,
Andrzej Murzyn, Beata Oelszlaeger-Kosturek, Ewa Ogrodzka-Mazur, Renata Raszka,
Marek Rembierz, Eugenia Smyrnova-Trybulska, Anna Szafrąńska-Gajdzica,
Alina Szczurek-Boruta, Urszula Szuścik, Krzysztof Śleziński, Małgorzata Zalewska-Bujak

Publikacja jest dostępna także w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library

www.cceol.com

Spis treści

Wprowadzenie (<i>Urszula Szuścik</i>)	7

Artykuły

Marzena Bogus Model kariery polskiego nauczyciela na Śląsku Cieszyńskim w czasach austriackich	11

Wiesława Korzeniowska Pozostały – ślad i pamięć (Z życia i działalności trzech górnośląskich nauczycieli)	29

Elżbieta Marek Kształcenie nauczycieli klas początkowych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej	41

Krzysztof Śleziński Niedoceniona rola nauczyciela. Na podstawie własnych obserwacji	62

Krzysztof Zajdel Jakość pomiaru dydaktycznego oraz procedur ewaluacyjnych w poprawie jakości kształcenia	72

Krzysztof Zajdel Znaczenie oceny nauczyciela akademickiego	82

Emilia Olejnik-Krupa Wyzwalanie odwagi dzieci do szerszych wypowiedzi ustnych. O znaczeniu stylu pracy nauczyciela	91

Marek Jagusz, Katarzyna Sojka-Krawiec Nauczyciel w diagnozie aktywności fizycznej ucznia	102

Anna Boguszewska Władysław Skoczylas (1883–1934) – wybitny nauczyciel kształcenia artystycznego	111
Alina Górniok-Naglik Bronisława Dymara – charyzmatyczny pedagog, „człowiek ducha”, naukowy przewodnik	121
Małgorzata Bortliczek Refleksje lingwistyczne o znaczeniu i kontekstach frazemów <i>sztuka bycia nauczycielem, sztuka uczenia</i>	126
Natalia V. Morse, Nadia R. Bałtyk Використання start-up проектів для формування підприємницької компетентності майбутніх інформатиків	139

Nowości, recenzje i omówienia

Elżbieta Marek: <i>Koncepcje kształcenia dzieci i ich nauczycieli w twórczości Ryszarda Więckowskiego</i> . Piotrków Trybunalski: Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim, 2013, ss. 347 (<i>Urszula Szuścik</i>) . . .	155

Kronika

Kronika naukowa 2014 (oprac. <i>Urszula Szuścik</i>)	163
Noty o autorach	165
Indeks osobowy (oprac. <i>Urszula Szuścik</i>)	167

Wprowadzenie

Czwarty tom „Cieszyńskiego Almanachu Pedagogicznego” został poświęcony zagadnieniom związanym z nauczycielem, jego światem wartości, oddziaływania na uczniów i na siebie w tworzeniu rzeczywistości edukacyjnej, kulturalnej i humanistycznej. W dzisiejszym świecie, w którym jednostka i jej wymiar indywidualnego oddziaływania gubią się, są mało albo wcale niedostrzegane, ważne jest, aby nie zapominać o udziale każdej jednostki w jego tworzeniu, przeobrażeniach i dynamice zmian. Nauczyciel i jego wymiar osobowościowy zgubił się w drodze rozmaitych dyskusji, polemik na temat kształtu i obrazu jego samego i pracy, którą wykonuje. Ważne jest, aby doceniać trud każdego pedagoga i jego osobową charyzmę, którą z pewnością cechują się osoby chcące pracować, oddziaływać i być z uczniem. Zebrane teksty są rozważaniami ukazującymi nauczyciela jako właściwą sobie wartość osobową, która odbija się na otoczeniu. Nauczyciele to osoby, które nas poruszają swoim spojrzeniem na świat przez pryzmat wiedzy, doświadczenia życiowego, odwagi i wolności w wypowiedzaniu swoich opinii. Kontakt z nimi pozostawia ślad na zawsze w każdym z nas, bez względu na czas i miejsce spotkania z nimi. To jest bezpośredni kontakt lub pośredni, np. przez lekturę, film, dzieło sztuki itp.

Teksty Marzeny Bogus i Wiesławy Korzeniowskiej prezentują osobę nauczyciela i jego działalność w kontekście historycznym, wartości patriotycznych, umiłowania wiedzy i studiowania. Elżbieta Marek ukazuje założenia kształcenia nauczycieli w PRL i jego efektywność. Opisuje skutki kolejnych reform w szkolnictwie oraz zmienność i spadek jakości kształcenia kadr przyszłych nauczycieli. Krzysztof Śleziński dzieli się swoimi refleksjami nad kondycją postrzegania nauczyciela we współczesnej rzeczywistości i brakiem wymiaru humanistycznego w ocenie wartości tego zawodu. Krzysztof Zajdel rozważa wartość ewaluacji i jej wymiaru praktycznego w edukacji na podstawie rozważań teoretycznych i własnej praktyki pedagogicznej. W kolejnym swoim artykule Krzysztof Zajdel podejmuje problem oceny nauczyciela akademickiego na podstawie badań własnych oraz wyniesionych przez studentów wzorów zachowań w praktyce edukacyjnej

na podstawie obserwacji nauczyciela akademickiego. Emilia Olejnik-Krupa prezentuje wyniki swoich obserwacji z relacji nauczyciel – uczeń, języka komunikacji nauczyciela z uczniami i transmisji jego stylu na sposób komunikacji werbalnej uczniów edukacji wczesnoszkolnej. Marek Jagusz i Katarzyna Sojka-Krawiec omawiają wartość wiedzy nauczyciela na temat diagnozy aktywności fizycznej ucznia na podstawie badań i raportów. Anna Boguszevska prezentuje sylwetkę wybitnego polskiego grafika i nauczyciela wielu pokoleń artystów Władysława Skoczylasa, szczególną uwagę zwracając na jego działalność nauczycielską. Alina Górniok-Naglik przywołuje postać dr Bronisławy Dymary, nauczyciela i pedagoga, która z sercem i oddaniem poświęciła się swojej pracy nauczycielskiej w liceum pedagogicznym i na uniwersytecie, i która jest niedoścignionym przykładem dla wielu młodych nauczycieli i badaczy. Małgorzata Bortliczek wskazuje na wartość i różnorodność rozwoju językowego ucznia. Inspiracją do podjęcia przez nią niniejszych rozważań była lektura pod redakcją Bronisławy Dymary *Sztuka bycia nauczycielem*¹ oraz Stanisława Bortnowskiego *Przewodnik po sztuce uczenia literatury*². N.V. Morse i N.R. Bałtyk opisują opracowany model kompetencji przedsiębiorczości w kształceniu studentów na Uniwersytecie Pedagogicznym i na Uniwersytecie B. Grinchenko w Kijowie. Należy dodać, że cytaty zawarte w artykułach zostały przytoczone zgodnie z pisownią oryginalną w celu wiernego oddania ich formy.

Mam nadzieję, że prezentowane w kolejnym tomie „Almanachu” teksty pozwolą na chwilę refleksji i docenienia wartości pracy nauczycieli, których było nam dane spotkać na naszej drodze życiowej.

Urszula Szuścik

¹ *Sztuka bycia nauczycielem*. Red. B. DYMARA. Cieszyn: Wydawnictwo Filii UŚ w Cieszynie, 1993.

² S. BORTNOWSKI: *Przewodnik po sztuce uczenia literatury*. Warszawa: Stentor, 2005.

Noty o autorach

Prof. Nadia R. Baltyk

Zatrudniony na Uniwersytecie w Kijowie. Zainteresowania badawcze: informatyka, e-learning, kształcenie nauczycieli.

Dr Marzena Bogus

Zatrudniona w Instytucie Sztuk Pięknych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Zainteresowania badawcze: historia oświaty, dydaktyka zajęć artystycznych, metodyka plastyki, arteterapia.

Dr hab. Anna Boguszevska

Zatrudniona na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Zainteresowania badawcze: edukacja wczesnoszkolna, edukacja artystyczna w zakresie plastyki, ilustracja książkowa, teoria i historia nauczania, kształcenie nauczycieli, metodologia badań edukacyjnych.

Dr Małgorzata Bortliczek

Adiunkt na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania badawcze: edukacja szkolna, metodyka nauczania języka polskiego, literatura dla dzieci, językoznawstwo, kształcenie nauczycieli, metodologia badań edukacyjnych.

Dr Alina Górniok-Naglik

Profesor nadzwyczajny w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu. Zainteresowania badawcze: edukacja muzyczna, edukacja kulturalna, edukacja wczesnoszkolna, kształcenie nauczycieli, metodologia badań edukacyjnych.

Dr Marek Jagusz

Zatrudniony na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej. Zainteresowania badawcze: wychowanie fizyczne, diagnoza, kultura

zdrowotna, jakość kształcenia, kształcenie nauczycieli, metodologia badań edukacyjnych.

Prof. zw. dr hab. Wiesława Korzeniowska

Zatrudniona w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku-Białej. Zainteresowania badawcze: historia wychowania, historia kultury.

Dr Elżbieta Marek

Adiunkt na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim. Zainteresowania badawcze: edukacja wczesnoszkolna, kształcenie nauczycieli, metodologia badań edukacyjnych.

Prof. Natalia V. Morse

Zatrudniony na Uniwersytecie w Kijowie. Zainteresowania badawcze: informatyka, e-learning, kształcenie nauczycieli.

Dr Emilia Olejnik-Krupa

Zatrudniona na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Zainteresowania badawcze: edukacja wczesnoszkolna, pedagogika zdolności, kształcenie nauczycieli, metodologia badań edukacyjnych.

Dr Katarzyna Sojka-Krawiec

Zatrudniona na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej. Zainteresowania badawcze: wychowanie fizyczne, diagnoza, kultura zdrowotna, jakość kształcenia, kształcenie nauczycieli, metodologia badań edukacyjnych.

Prof. Uniwersytetu Śląskiego dr hab. Urszula Szuścik

Zatrudniona na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania badawcze: pedagogika i psychologia twórczości, wychowanie estetyczne, edukacja plastyczna, edukacja dziecka, dydaktyka wczesnoszkolna i przedszkolna.

Prof. Uniwersytetu Śląskiego dr hab. Krzysztof Śleziński

Zatrudniony na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego. Zainteresowania badawcze: filozofia, filozofia edukacji, kształcenie nauczycieli.

Dr Krzysztof Zajdel

Zatrudniony na Uniwersytecie Zielonogórskim. Zainteresowania badawcze: pedagogika ogólna, pedagogika zdolności, socjologia kultury.

Indeks osobowy

A

Adamek Irena 158
Anusiewicz Marian 31
Axentowicz Teodor 112

B

Balicki Juliusz 113
Baltyk Nadia R. 8, 139, 151, 165
Balvin John 164
Banach Czesław 82
Barteczek Franciszek 17
Bartelmus Rüdiger 21
Bartłomiejczyk Edward 113, 117
Bartmiński Jerzy 129
Bełza Władysław 18
Bereźnicki Franciszek 65, 82–83
Bernhard Helena 35
Bernhard Janusz 34–35, 37, 40
Bernhard Józef 30–33, 37, 40
Bieńkowska Izabela 164
Biłko Józef 17
Biłko Karol 17
Blum Heinrich 111
Bobek Paweł 17
Bogocz Franciszek 20
Bogus Marzena 7, 11, 17–19, 21, 24–25, 27–28, 165
Boguszewska Anna 8, 111, 120, 165
Bonar Jolanta 60
Bonczyk Norbert, ks. 39
Borowicz Ryszard 58
Bortliczek Małgorzata 8, 126, 137, 163, 165
Bortnowski Stanisław 8, 126, 128–129, 133–138

Bourdelle Émile-Antoine 112
Bralczyk Jerzy 131
Branny Jan 17
Brożek Jan 24
Brożek Leon 16
Bruner S. Jerome 123
Brus Paweł 17
Brückner Aleksander 127, 129
Bryniarski Edward 103, 104
Bryzik Agnieszka 103, 107, 109
Brzeski Alfred 20
Budek Krystyna 58
Budnik Rudolf 17
Bula Danuta 94
Buła Anna 60
Buława Edward 18
Buszek Antoni 112
Buzek Jan 20
Buzek Józef 20
Buzek Karol 17
Bystroń Jan Stanisław 17, 20

C

Chamcówna Mirosława 12
Chełstowski Stanisław 69
Chmielewski Jan 16
Cholewa-Gałuszka Bogusława 124, 137
Chroboczek Emeryk 17
Chromik Jan 17, 25
Chrostowski Stanisław 117
Chudoba Emil 17
Cichy Adam 17
Cienciała Andrzej Teofil 17
Cienciała Jan 17
Cienciała Jerzy 17

Cieślak Adolf 26
Cieślak Andrzej 17
Cieślak Robert 17
Cieślowski Tadeusz, syn 111

D

Dawid Łucja 13
Dąbrowska Anna 130
Dąbrowska Elżbieta Teresa 41
Demel Johann 22
Denek Kazimierz 41, 131
Dereń Edward 44, 46–48
Dobrowolski Tadeusz 33
Donnersmarck Henckel, von 32
Drejer Franciszek 60
Duninówna Maria 117
Dyboski Roman 20
Dymara Bronisława 8, 67, 121–133, 135–138
Dymara Jerzy 121
Dyrna Ferdynand 24
Dziadek Jerzy 17
Dziech Józef 20

F

Fajfer-Kruczek Ilona 164
Farnik Ernest 20, 24, 26
Farny Alfred 20
Farny Józef 17
Fazan M. 24, 26
Ferenz Krystyna
Figna Józef 20
Folkman Stanisław 107
Fójcik Wiktor 17
Francus Franciszek 17, 24

G

Gabryel-Rużycka Maria 117
Gajdzica Anna 164
Gajdzica Zenon 163
Galicz Jan 20
Gardner Howard 77
Gardowski Ludwik 115
Garliński Czesław 112
Gawlas Andrzej 17
Głyda Barbara 164
Gołębiak Dorota 41
Goszyk Jan 17
Goszyk Józef 17
Góra Paweł 17

Górkiewicz Jan 64
Górniok-Naglik Alina 8, 121, 124–125, 165
Graaf Engelberth, de 146
Grabowska Barbara 164
Graczykowska B. 102
Greger W. 14
Grillparzer Franz 23
Grimm Emanuel 24
Grinchenko Borys 8
Grochowalska Magdalena 94
Grohman Henryk 112
Grońska Małgorzata 111, 115–117
Grycz Adam 17
Grzegorzczak Alina 65
Grzesiak Jan 50, 52, 56, 60
Guńka Karol 17
Guziur Teodor 17

H

Habura Franciszek 24
Hadyna Jan 20
Hajduk Feliks 20
Hajdysz Paweł 17
Halfar Rudolf 19
Heczko Bogusław 17, 20
Heczko Jan 17
Hessen Sergiusz 63
Hetschko Alfred Paul 26
Hędrzak Magdalena 103, 107, 109
Hitler Adolf 35
Hładki-Wajwódowa Salomea 117
Hławiczka Andrzej 17, 24

I

Izdebski Zbigniew 109

J

Jagusz Marek 8, 102, 110, 165
Jakimowicz Irena 116, 117
Jałmużna Tadeusz 49, 50, 52–54
Jarosz Jan 20
Jarowiecki Jerzy 49
Jasiński Zenon 60
Jeżowicz Franciszek 17
Jońca Józef 17
Jurgielewicz Mieczysław 117

K

Kaczorowska Barbara 68
Kajzar Paweł 17

Kamiński Zygmunt 113
Karell Armand 20
Kaszper Jerzy 17
Kędryna Stanisław 11
Kędzierska Barbara 103
Kiedroń Józef 20
Kisiała Karol 17
Kitlińska-Król Małgorzata 164
Klemensiewicz Zenon 135–136
Klimosz Paweł 17
Klinik Anna 164
Kluz Karol 17
Knosała Józef, ks. dr 31
Knosała Ryszard 37–40
Knosała Władysława 37–38
Kobiela Andrzej 19
Kochanowska Ewa 124, 137
Kochanowski Jan 155, 166
Kojzar Paweł 19
Kołder Jan 17
Kołorz Alojzy 17
Kołorz Antoni 23
Komościńska Krystyna 109
Kopocz Józef 36
Korfanty Wojciech 31
Korzeniowska Wiesława 7, 11, 29–34, 36–40,
67, 124, 131, 136, 166
Korzeniowski Waclaw 34–35, 37
Kossak-Szczucka Zofia 29, 39
Kostka Stanisław 32–33
Koszczyk Tadeusz 131
Kościelniak Mieczysław 66
Kotas Franciszek 17
Kotas Jan 17
Kotula Bernard 17, 24–25, 27
Kotula Jerzy 18
Kowalewska Anna 109
Kowalska Małgorzata 69
Kozieł Paweł 19
Kozdoń Józef 26
Kozdoń Paweł 26
Kraszewski Józef Ignacy 18
Kraszewski Krzysztof 94
Król Janusz 11, 27
Kubalok Rudolf 19
Kuberski Jerzy 156
Kubisz Jan 12, 17–20, 24
Kubisz Jerzy 14, 17
Kubisz Paweł 17

Kubisz Stanisław 20
Kubok Jan 17
Kukuczka Jan 17
Kulisiewicz Tadeusz 117
Kulpa Jan 56–57
Kurzowa Zofia 129
Kuźma Józef 41
Kwadran Łukasz 164
Kwaśniewska Krystyna 58
Kwieciński Zbigniew 58
Kyuchukov Hristo 164

L

Laszcza Konstanty 112
Lausz Karol 135
Lazarus Richard 107
Lévinas Emmanuel 69
Lewandowski Marek 131
Lewowicki Tadeusz 60, 164
Lipka Paweł 17
Lipowczan Paweł 17
Liszka Ewa 111
Ljach Włodzimierz 103
Londzin Józef, ks. 22
Lundvall Bengt-Åke 140

Ł

Łoziński Jerzy 68
Łysek Jan 17, 24

M

Mach Karol 17
Maciejczek Józef 17
Macura Jan 17
Malinowska-Cieślik Marta 107
Manteuffel Edward 117
Marek Elżbieta 7, 41, 60, 61, 155–157, 166
Martynek Jan 17
Maryniok Józef 17
Matula Jan 17
Matula Paweł 17
Matusiak Monika 164
Maykowski Stanisław 113
Mazurkiewicz-Brzozowska Małgorzata 129
Michejda Jerzy 17
Michejda Józef 17
Migdałek Joanna 103
Milata Alojzy 17, 24
Milewski Tadeusz 127

Mitas Andrzej 11
Moroz Henryk 41
Morse Natalia V. 8, 139, 151, 166
Mortkowicz Joanna 113
Mrożewski Stefan 117
Muchacka Bożena 94
Murzyn Andrzej 11, 124, 131, 136
Muzyczka Jan 19
Mynarski Władysław 103
Myrdacz Paweł 17

N

Nagórko Alicja 131
Neumann K.W. 26
Niemiec Jan 16, 20
Niemiec Jerzy 17, 41
Niemiec Józef 20
Niemierko Bolesław 74, 76
Niemirowski Wieńczysław 31
Niesporek-Szamburska Bernadeta 94
Nikitorowicz Jerzy 164
Nowak Jan 48
Nowecki Bogdan 49

O

Ochmański Marian 41, 43
Ogrodzka-Mazur Ewa 163–164
Olbrycht Katarzyna 68, 164
Olechnik-Krupa Emilia 8, 91, 100–101, 166
Oleksy Jadwiga 163
Olszówka Iwona 164
Ostoja-Chrostowski Stanisław 117
Ostrowski Stanisław 112
Ożana Jan 17, 24

P

Pacufa Karol 17
Pająk I. 34
Palitsch Gerhard 34
Pankowska-Koc Katarzyna 107–108
Parsloe Eric 103–104
Parylak Piotr 25
Pastucha Franciszek 19
Paszek Rudolf 17
Paszowska Monika 108
Pełczyński Zbigniew 68
Perkowski Józef 117
Piesko Leopold 17
Pilch Jan 17
Pisarek Walery 95

Piwocki Ksawery 115
Płaczek Józef 17
Płonka Józef 21, 23–24
Podczaski Jakub 26
Podolski Kazimierz 58
Poels Frederic 103–104
Poloczek Jan 19
Popiołek Franciszek 24–25
Potocka Adrianna 108
Pszczółka Paweł 17
Pufal-Struzik Irena 63
Pustówka Paweł 17

R

Raczek Jerzy 103
Rakus Paweł 17
Ratuś Bronisław 43, 45
Ricœur Paul 69
Rogers Carl Ranson 65, 66
Rottermund Jerzy 164
Rouach Daniel 140
Ruta Zygmunt 49
Rygiel Teofil 19

S

Saperstein John 140
Schmidt Gabriel 19
Schmidt Wiktor 25
Seidler Johann Gabriel 23
Sęk Mariola 103, 107, 109
Siedlecki Franciszek 115–116
Sikora Adam 17
Sikora Alojzy 21
Sitkowska M. 111
Skoczylas Władysław 8, 111–120
Skorupka Stanisław 128
Skrzypek Teofil 17
Słomak-Sojka Maria 124–125
Smoleń Kazimierz 33
Sojka-Krawiec Katarzyna 8, 102, 110, 166
Sokołowski August 16
Solarska Barbara 124
Sopoćko Konstancy Maria 114, 116–117
Spyra Janusz 13, 15, 18, 21
Stalmach Paweł 16, 21
Stalzer Frank 12, 14–15
Staszyński Edmund 50, 60
Steiner Georg 68
Steller Paweł 111
Sterna Danuta 77

Strzednicki Konrad 117
Styp-Rekowska Władysława 38
Suchodolski Bogdan 54
Synowiec Helena 95
Szajter Jan 17
Szczurek Jerzy 17
Szczurek-Boruta Alina 164
Szewczyk Erwin 19
Sznapka Alojzy 17
Sznapka Emil 20, 23
Szramek Emil, ks. 29–30, 39, 40
Szternberg Aleksander 94
Szućcik Jan 17, 24
Szućcik Urszula 8, 11, 124, 131, 136, 159,
163–164, 166
Szymczak Mieczysław 127

Ś

Śleziński Krzysztof 7, 62, 66–67, 69, 71, 166
Śniegoń Jan 17
Śnieżyński Marian 63

T

Tchorzewski Andrzej Michał de 63
Teusz Grażyna 41
Tomanek Jerzy 17
Tomczyk Łukasz 164
Trempała Edward 41
Turowicz Ludwik 117

U

Ulczoek Paweł 36

W

Walasek Stefania 12
Wallis Mieczysław 114–116

Wasylewski Stanisław 113
Waszek Agata 11
Wąsiński Andrzej 163
Wierzbicki Mirosław 49
Więckowski Ryszard 155–158
Wild Johan 19
Wiłkomirska Anna 41
Winkowski Józef 25
Wiśniewska Ewa 42
Włodarczyk Wojciech 113
Wojciechowski Kazimierz 46
Wojtaszczyk Przemysław 108
Wojtyński Waclaw 48, 54, 56
Wollman Lidia 124, 164
Woydno Władysław 117
Woynarowska Barbara 109
Woźnicki Stanisław 111
Wray Monika 103–104
Wrona Sylwia 164
Wrzosek Mieczysław
Wyczółkowski Leon 112

Z

Zajęc Antoni 11, 14–15, 21
Zajdel Krzysztof 7, 72, 81–82, 90, 166
Zalewska-Bujak Małgorzata 163
Zawada Anna 164
Zawada Paweł 17
Zgólkowa Halina 130
Zieleńczyk Adam 63
Zoń Michał 17
Zwoliński Andrzej 94

Ż

Żebrok Jan 17, 27
Żeromski Stefan 113

Wydawnictwo periodyczne, T. 4: 2015

Redaktor

Mariola Massalska

Projektant okładki i stron działowych

Paulina Dubiel

Redaktor techniczny

Małgorzata Pleśniar

Korektor

Marzena Marczyk

Łamanie

Grażyna Szewczyk

Copyright © 2018 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISSN 2300-3006

(wersja drukowana)

ISSN 2353-0898

(wersja elektroniczna)

Wydawca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

www.wydawnictwo.us.edu.pl

e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 60 + 35 egz. Ark. druk. 10,75. Ark. wyd.
13,0. Papier offset. kl. III, 90 g Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: Volumina.pl Daniel Krzanowski
ul. Księcia Witolda 7–9, 71-063 Szczecin